



Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej



Departament Prawa Pracy
Dyrektor
dr Jakub Szmit

Dot. DPP-I.055.3.2024.
Warszawa, 29.08.2024 r.

Szanowny Panie,
działając na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r., poz. 870) w związku z petycją wniesioną w dniu 8 lipca 2024 r. w sprawie całkowitego zakazu handlu w niedzielę i święta w placówkach handlowych, przedstawiam następujące stanowisko.

Ustawa z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedzielę i święta oraz w niektóre inne dni (Dz. U. z 2024 r. poz. 449) określa zasady dotyczące obowiązującego w niedzielę i święta oraz w dniu 24 grudnia i w sobotę bezpośrednio poprzedzającą pierwszy dzień Wielkiej Nocy, zakazu handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem, a także powierzania pracownikowi lub zatrudnionemu wykonywania pracy w handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem.

Podkreślić należy, iż rozwiązania przyjęte w ustawie o ograniczeniu handlu w niedzielę i święta oraz w niektóre inne dni są spójne z treścią art. 151⁹ § 1 Kodeksu pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 1465). Zgodnie z tym przepisem, dniami wolnymi od pracy są niedziele i święta określone w przepisach o dniach wolnych od pracy. Tym samym wykonywanie pracy w te dni – poza uzasadnionymi wyjątkami określonymi w art. 151¹⁰ Kodeksu pracy, a także w ustawie o ograniczeniu handlu – jest niedozwolone.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedzielę i święta oraz w niektóre inne dni w niedzielę i święta w placówkach handlowych:

- 1) handel oraz wykonywanie czynności związanych z handlem,
- 2) powierzanie pracownikowi lub zatrudnionemu wykonywania pracy w handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem
- są zakazane.

Powyższy zakaz nie obowiązuje jednak w:

- 1) kolejne dwie niedziele poprzedzające pierwszy dzień Bożego Narodzenia, z wyłączeniem niedzieli przypadającej na dzień 24 grudnia;

- 2) niedzielę bezpośrednio poprzedzającą pierwszy dzień Wielkiej Nocy;
- 3) ostatnią niedzielę przypadającą w styczniu, kwietniu, czerwcu i sierpniu.

Jeżeli niedziela poprzedzająca pierwszy dzień Bożego Narodzenia przypada na dzień 24 grudnia, zakaz, o którym mowa w art. 5 ww. ustawy, nie obowiązuje w kolejne dwie niedziele poprzedzające tę niedzielę. Ponadto, jeżeli w niedzielę, o której mowa w ust. 1 pkt 3, przypada święto, przepis art. 5 ww. ustawy stosuje się.

Natomiast zgodnie z art. 8 ust. 1 ww. ustawy w dniu 24 grudnia i w sobotę bezpośrednio poprzedzającą pierwszy dzień Wielkiej Nocy w placówkach handlowych:

- 1) handel oraz wykonywanie czynności związanych z handlem,
- 2) powierzanie pracownikowi lub zatrudnionemu wykonywania pracy w handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem
- po godzinie 14⁰⁰ są zakazane, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 6 ww. ustawy.

Natomiast, jeżeli dzień 24 grudnia przypada w niedzielę, zakaz, o którym mowa w art. 5, obowiązuje, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 6 ww. ustawy.

Ustawa o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni przewiduje ponad 30 enumeratywnie wymienionych przypadków, w których handel i wykonywanie pracy w handlu są dozwolone w każdą niedzielę i święto. Uchylenie zakazu handlu w tych przypadkach, w opinii ustawodawcy, było niezbędne ze względu na rodzaj prowadzonej działalności, w szczególności, gdy prowadzenie handlu jest uzasadnione ze względu na użyteczność społeczną i codzienne potrzeby ludności.

Ponadto, należy zwrócić uwagę, że wśród wyłączeń spod zakazu handlu, ustawa o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz niektóre inne dni przewiduje m.in. możliwość prowadzenia handlu w dni ustawowo objęte zakazem przez przedsiębiorcę będącego osobą fizyczną wyłącznie osobiście, we własnym imieniu i na własny rachunek. Przedsiębiorcy ci mają możliwość korzystania z nieodpłatnej pomocy wskazanych w ustawie członków rodziny, niebędących ich pracownikami lub zatrudnionymi (art. 6 ust. 1 pkt 27, art. 6 ust. 4-5 ustawy).

Pragnę podkreślić, że ustawa z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz niektóre inne dni ma na celu ustalenie zasad zakazu handlu w placówkach handlowych oraz w podmiotach działających na rzecz handlu w niedziele z wyłączeniem kilku niedziel w roku, w przypadku których potrzeba handlu podyktowana jest szczególną koniecznością zaspokajania potrzeb społeczeństwa.

Zaspokajanie codziennych potrzeb ludności zabezpieczają w Polsce podmioty oraz dziedziny gospodarki, gdzie dostęp do produktów jest szczególnie uzasadniony np.: w kioskach, sklepach na dworcach autobusowych, kolejowych, portach lotniczych, strefach wolnocłowych, piekarniach, obiektach gastronomicznych, obiektach infrastruktury kryzysowej, szpitalach, szkołach i wielu innych.

Ingerencja ustawodawcy w zasady funkcjonowania placówek handlowych, czy obiektów gastronomicznych powinna zmierzać do pogodzenia interesów różnych środowisk przedstawiających, z jednej strony argumenty natury ekonomicznej przemawiające za jak

najmniejszym modyfikowaniem obecnych zasad swobodnego prowadzenia działalności gospodarczej, zaś z drugiej - podkreślające kulturowe i światopoglądowe aspekty niedzieli wolnej od pracy. Należy podkreślić, że ograniczenie w zakresie handlu, czy prowadzenia działalności gastronomicznej stanowi ingerencję w swobodę prowadzenia działalności gospodarczej, a także w wolność osobistą obywateli, które są chronione przez Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej. Nadmienię, że jest to materia szczególna, dlatego wszelkie regulacje w tym zakresie powinny być wprowadzane w ramach dialogu społecznego.

Rozpoczęcie prac dotyczących nowelizacji ustawy o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz niektóre inne dni powinno zostać poprzedzone szeroką dyskusją, m.in. z partnerami społecznymi, tj. przedstawicielami reprezentatywnych organizacji pracodawców i związków zawodowych w Radzie Dialogu Społecznego. Ponadto konieczne jest dokonanie oceny skutków wprowadzenia nowych rozwiązań m.in. na sektor finansów publicznych, na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rynek pracy.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ww. ustawy o petycjach sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku

dr Jakub Szmit

Dyrektor

Departamentu Prawa Pracy

/-podpisano elektronicznie-/